

- професійно-виробничі (оновити, (пере)завантажити; зовнішній пристрій; буферний пул; бек файл);

- просторічно-жаргонні (кракозябли/крякозяблики – неправильно відображені шрифти кирилиці, аутглюк – програма Outlook Express, фотопоп Adobe Photoshop, поймакер Page Maker, Король Дров Corel Draw).

Значна частина професіоналізмів — неофіційні розмовні заміники термінів (баг, глюк). Професіоналізми не становлять чіткої системи, тоді як терміни є систематизованими (кодифікованими) назвами понять. Професіоналізми виникають у тих галузях, де заскладна, або навпаки — не зовсім сформована термінологія, там, де особливої термінології не може бути (зведена системна панель; автоматичний послідовно керований калькулятор; ІМАР (Internet Message Access Protocol) – протокол доступу до повідомлень в Internet”).

Найчастіше професіоналізми застосовуються в усному неофіційному мовленні людей даної професії. Тут вони виконують важливу номінативно-комунікативну функцію, бо точно називають кожну деталь виробу чи ланку технологічного процесу і в такий спосіб сприяють кращому взаєморозумінню. У писемній формі професіоналізми вживаються у виданнях, призначених для фахівців, наприклад, у буклетах, інструкціях, порадах:

V14 backup [резерв: резервувати] Копія програми, диска або даних, що створюється з метою архівації або захисту цінних файлів від пошкоджень. Деякі прикладні програми автоматично створюють резервні копії файлів даних, зберігаючи як поточну, так і попередню версії на диску. Користувачам комп’ютерів слід також створювати резервні копії програм або даних, котрі не можна легко відновити [6].

Можемо зробити висновок що мовленнєвий акт в контексті дискурсу програмного забезпечення має особливо зручну дискурсивною структурою, у межах якої відбувається комунікація користувача та комп’ютера. У дискурсі програмного забезпечення фрагментація на мовленнєві акти збігається із репрезентацією окремих функцій програмного забезпечення, тобто в більшості випадків кожній функції відповідає окремий комунікативний акт, який вербалізується за допомогою чітко визначеного набору мовних елементів і когнітивних моделей знань, які ці елементи представляють. Саме тому актуальним є моделювання ймовірної когнітивно-комунікативної діяльності людини-користувача та розробка збалансованих стратегій і тактик ведення мовленнєвого діалогу з комп’ютером.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар О. В. Визначення поняття «дискурс» у лінгвістичній науці. Студентські наукові записки. Серія «Філологічна». 2011. № 4. С. 16 -19
2. Бацевич Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики. Аспекти дискурсивного підходу. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. № 453.2002р. С. 30–34.
3. Помірко Р. С. Провідні лінгвістичні концепції кінця ХХ століття. Львів. Університет ім. І. Франка, 1996. 291 с.
4. Швейцер А.Д. Переклад в контексті культурної традиції. Літературна мова і культурна традиція. М. 1999. 245 с.
5. Holovatska Y., Protsyshyn T. Localization as a means of intercultural communication: translation aspect. Наукові записки. Випуск 164. Серія: Філологічні науки. Кропивницький «КОД», 2018. С. 518-521.
6. Teun Van Dijk. Ideology. A multidisciplinary approach. – London: Sage, 1998. – 384 p.

Василишин Наталія

Науковий керівник – доц. Олійник Ірина

TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS IN RAY BRADBURY’S WORKS

Статтю присвячено дослідженню особливостей та способів перекладу фразеологічних одиниць у творах американського письменника Рея Бредбері. Проаналізовано класифікації та способи перекладу фразеологічних одиниць.

Ключові слова: фразеологічні одиниці, переклад, сучасна англійська мова, фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення.

The article focuses on the study of specific features of phraseological units and their ways of translation in the works of American writer Ray Bradbury. Classifications of phraseological units and ways of their translation are analyzed.

Key words: phraseological units, translation, Modern English, phraseological fusions, phraseological unities, phraseological collocations.

Phraseological units are varied in the English language. Their usage makes the speech more emotive, expressive and vivid. Phraseology describes the context in which the word is used. Phraseological units cannot be understood directly as they carry special meanings. They are used in all spheres of human activity, including art and literature.

The objective of our investigation is to study phraseological units in modern English by means of establishing the peculiarities of the given categories in Ray Bradbury's works.

Phraseological units can be classified according to their structure, according to their part of speech meaning, according to the degree of the motivation of their meaning and according to the ways they are formed [6, p. 1, 3].

All phraseological units are divided into phraseological fusions, phraseological unities and phraseological combinations according to synchronic (semantic) Vinogradov's classification. There are three classification principles of phraseological units but this one is the most popular. His classification is based "upon the motivation of the unit that is the relationship between the meaning of the whole and the meanings of its component parts" [4, p. 1]. The degree of motivation "is correlated with the rigidity, indivisibility and semantic unity of the expression that is with the possibility of changing the form or the order of components and of substituting the whole by a single word though not in all the cases" [4, p. 1].

Phraseological fusion is a semantically indivisible phraseological unit the meaning of which is never influenced by the meanings of its components. It represents the highest stage of blending. The meaning of components is completely absorbed by emotional properties, by its expressiveness and by the meaning of the whole. Fusions are called idioms sometimes because of a complete loss of inner form: under the rose – quietly; to cry for the moon – to demand unreal; once in a blue moon – very seldom.

Phraseological unity is a semantically indivisible phraseological unit the whole meaning of which is motivated by the meanings of its components. In general, phraseological unities are "the phrases where the meaning of the whole unity is not the sum of the meanings of its components but is based upon them and may be understood from the components" [4, p. 1]: to fall into a rage – to get angry; to come home – to hit the mark; to come to one's sense – to change one's mind.

Phraseological combination (collocation) is an expression or a construction in which every word has absolutely clear independent meaning while one of the components has a bound meaning. They contain one component used in the direct meaning while the other is used figuratively: to offer an apology – to beg pardon; to make haste – to hurry; to make an attempt – to try.

Some linguists define the fourth type of phraseological units – phraseological expression. Phraseological expression is a stable by usage and form semantically divisible construction. The components are words with free meanings. It can be proverbs, aphorisms and sayings of famous artists, scientists, writers and politicians: still waters run deep; marriages are made in heaven; East or West, home is best [4, p. 2].

Another classification has been developed by A.I. Smirnitsky. He compared phraseological units with words. He points out "one-top units which he compares with derived words because derived words have only one root morpheme" [4, p. 2] and "two-top units which he compares with compound words because in compound words we usually have two root morphemes" [4, p. 2].

There are three structural types of one-top units:

- units of the type "to give up" (verb + postposition type): to drop out – to omit, to miss; to back up – to support.
- units of the type "to be tired": to be surprised at; to be tired of.

Some units in this type remind free word-groups of the type "to be young": to be aware of; to be akin to.

The difference between them "is that the adjective "young" can be used as an attribute and as a predicative in a sentence, while the nominal component in such units can act only as a predicative" [4, p. 3]. In the following units the verb is the grammar centre and the second component is the semantic centre:

- prepositional-nominal phraseological units: on the nose – exactly; on the doorstep – quite near.

These units are equivalents of unchangeable words: adverbs, conjunctions, prepositions. That is why they have no grammar centre. The nominal part is their semantic centre.

There are the following structural types of two-top units:

– attributive-nominal such as: a millstone round one's neck; a month of Sundays.

Units of this type are “noun equivalents and can be partly or perfectly idiomatic (if the expression is idiomatic, then we must consider its components in the aggregate, not separately)” [4, p. 3]. verb-nominal phraseological units: to sweep under the carpet; to read between the lines.

The verb is the grammar centre of these units. In many cases the nominal component is the semantic centre: to fall in love. The verb is both the semantic and the grammar centre in some units: not to know the ropes. The following units can be perfectly idiomatic as well: to take to the cleaners', to vote with one's feet, to burn one's boats etc. phraseological repetitions, such as: part and parcel (integral part); now or never.

Such units are built on antonyms sometimes: back and forth, ups and downs; they are often formed by means of alliteration: as busy as a bee, cakes and ale. Components in repetitions are joined by means of conjunctions.

Phraseological units the same as compound words can have more than two tops (stems in compound words): at one's own sweet will; to be a shadow of one's own self [4, p. 1-5].

There is also the following classification of phraseological units:

– primordial English phraseological units: on top of the world; in seventh heaven; old hand; all ears; phraseological units adopted from foreign languages or American English: nest egg, buzzing [5, p. 93].

There are the following ways of translation of phraseological units:

Translation using phraseological equivalents.

These include, first of all, the so-called international expressions, i.e. phraseological units that exist in most European languages and are connected by a common origin from one source: Achilles's heel – Ахіллесова п'ята, слабе, легко вразливе місце; meet one's Waterloo – бути розгромленим, понести остаточної; rob Peter to pay Paul – підтримувати одного на шкоду іншому.

Translation with an incomplete (partial) equivalent.

An incomplete (partial) phraseological equivalent is a unit of language into which we translate, which is the equivalent of a complete and absolute, relative multi-valued unit in the original language, but not in all its meanings.

Translation with the help of individual equivalents.

In some cases it is necessary to resort to word formation, creating a new phraseological unit. It is also much more common to use Ukrainian phraseology: make hay while sun shines – куй залізо, поки гаряче; to get out of bed on the wrong side – встати не з тієї ноги; out of the frying pan into fire – з вогню та в полум'я.

Literal translation.

It is used when there is no analogue or equivalent in the native language. In this case, word-by-word translation is needed: Rome was not built in one day – Рим будувався не один день; according to Cocker – як за Кокером, правильно, точно, за всіма правилами; Brown, Jones and Robinson – Браун, Джонс і Робінсон, прості, пересічні англійці.

Descriptive translation.

This way, it is not the phraseological unit itself that is translated, but its interpretation. It is often used with units that do not have equivalents: not to know somebody from Adam – не мати ні найменшого уявлення про будь-кого, не знати кого-небудь в обличчя; the Augustan Age – золотий вік літератури і мистецтва; it bangs Banagher – це перевершує все, це неймовірно [1, p. 210].

We have chosen Ray Bradbury's literary works for analysis. Ray Bradbury has a tendency to use phrases widely in his writings. He often uses phraseological units in dialogues and conversations between characters. Some of them are used in order to show the emotions and feelings of the characters. The author attempts to make the dialogues in the novel more emotional and expressive and describes different emotional perceptions of reality. His works were translated into Ukrainian multiple times by Yevhen Kryzhevych, Oleksandr Terekh, Volodymyr Mytrofanov, Oleksandr Mokrovolskyi, Yurii Vitiak, Larysa Bozhenko and others.

The following pieces were translated by Yevhen Kryzhevych. There are examples of translation using phraseological equivalents: "Well," she said, "I'm seventeen and I'm crazy. My uncle says the two always go together. When people ask your age, he said, always say seventeen and insane..." [8] — Так-от, — промовила дівчина, — мені сімнадцять і я божевільна. Мій дядько запевняє, що це в такому віці неминуче. Коли питають, скільки тобі років, каже він, відповідай, що сімнадцять і що ти схибнула... [2]

"That's water under the bridge." [8] — Все спливе, як вода під мостом. [2]

Descriptive translation is also observed: "It's fine work. Monday bum Millay, Wednesday Whitman, Friday Faulkner, burn 'em to ashes, then bum the ashes. That's our official slogan." [8] — Це непогана робота. В понеділок палити книжки Едни Міллей, в середу — Уїтмена, в п'ятницю — Фолкнера, перетворювати їх на попіл, а потім спалювати навіть попіл. Отакий наш професійний девіз. [2]

"Scare hell out of them, that's what, scare the living daylight out!" [8] — Налякаю їх до смерті, ось що, так налякаю, що світу білого не побачать! [2]

And if he kept his eye peeled quickly he would see himself, an instant before oblivion, being punctured for the benefit of how many civilian parlour-sitters who had been wakened from sleep a few minutes ago by the frantic sirening of their living-room walls to come watch the big game, the hunt, the one-man carnival. [8] І якщо він не забариться тієї останньої хвилини, то зможе за мить до того, як піти в небуття, побачити: прокаїнова голка пронизує його заради блага й щастя тих багатьох людей, яких усього кілька хвилин тому збудило нестямне виття сирен, і тепер вони втупилися в телевізорні стіни, стежачи за незвичайними ловами, за полюванням на великого звіра, за драмою з єдиною дійовою особою. [2]

We know how to nip most of them in the bud, early. [8] Ми вміємо знищувати небажані прояви ще в зародку. [2]

Volodymyr Mytrofanov also used phraseological equivalents while translating some phraseological units: "Every year," said Grandfather. "They run amuck; I let them. Pride of lions in the yard..." [7] — І отак щороку, — сказав дідусь. — Справжня навала. Та й нехай собі. Бач, заповнили все подвір'я, горді, мов леви... [3]

Douglas tried to get all this in words. [7] Дуглас спробував переказати все це словами. [3]

As Samuel Spaulding, Esquire, once said, "dig in the earth, delve in the soul." [7] Як сказав колись покійний господар Семюел Сполдінг, "Копуючи землю, ти копаєшся і в своїй душі". [3]

"Land, boy, you got a tongue," said Great-grandma. [7] — Ну й мастак ти, хлопче, язиком молоти! — зауважила прабабуся. [3]

Descriptive translation is also used: "I got lost a mile back somewhere." [7] — Та я вже давно за тобою не встигаю. [3]

"My land, it was a hot day today. Earth soaks up all the heat and lets it out at night. It'll be soggy sleeping." [7] — Ой, ну й пекло ж сьогодні! Цілий день земля всотувала жар, а тепер віддає його повітрю. Парко буде спати. [3]

"Hey, that's right," said Charlie. "I always get a kick watching a trolley let down the step, like an accordion." [7] — А таки правда, — докинув Чарлі. — Я страшенно люблю дивитись, як спускають приступку — ну чисто тобі міхи в гармонії розтягують! [3]

The colonel let the silence build, then broke it again. [7] Полковник надовго змовк, потім озвався знову. [3]

"You're off a million miles," said Father. "Look alive. Walk with us." [7] — Знову ти хтозна-де, — мовив батько. — Прочнися. [3]

All things considered, there are the following ways of translation of phraseological units: translation using phraseological equivalents, translation with incomplete (partial) equivalent, translation with the help of individual equivalents, literal translation and descriptive translation. Ray Bradbury's works were translated into Ukrainian multiple times by Yevhen Kryzhevych, Oleksandr Terekh, Volodymyr Mytrofanov, Oleksandr Mokrovolskyi, Yurii Vitiak, Larisa Bozhenko and others. Translation using phraseological equivalents and descriptive translation are mostly used while translating his works.

REFERENCES

1. Блашків О. В., Ковальчук Л. О. Способи перекладу фразеологічних одиниць з англійської мови на українську. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство). Вінниця, 2014. Вип. 20. С. 209-213.
2. Рей Бредбері. 451° за Фаренгейтом. Переклад: Євген Крижевич: веб-сайт. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=406> (дата звернення: 24.11.2020).
3. Рей Бредбері. Кульбабове вино. Переклад: Володимир Митрофанов: веб-сайт. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=2272> (дата звернення: 25.11.2020).
4. Dribniuk V. Classification principles of phraseological units. 2017. 5 p.
5. Duk A., Levitskaya M. English phraseological units and idioms. Minsk, 2019. P. 90-94.
6. Manarova G. K. English phraseological units and their classification. 2018. 3 p.
7. Ray Bradbury. Dandelion wine: веб-сайт. URL: <http://www.e-reading-lib.com/chapter.php/71170/2/ray-bradbury-dandelion-wine.html> (дата звернення: 25.11.2020).
8. Ray Bradbury. Fahrenheit 451: веб-сайт. URL: <https://www.secret-satire-society.org/wp-content/uploads/2014/01/Ray-Bradbury-Fahrenheit-451.pdf> (дата звернення: 25.11.2020).

Цимбалюк Богдан

Науковий керівник – доц. Цепенюк Тетяна

ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ МОВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ У СФЕРІ ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ

Сучасна молодіжна лексика розвивається доволі швидко завдяки такому явищу, як Інтернет. У молоді в Інтернеті вже є розвинута власна мовна поведінка. Мовна поведінка молоді в Інтернеті є дуже цікавим, проте недостатньо вивченим матеріалом. Хоча наукова спільнота визначила, що такий феномен існує, проте йому не приділяється достатньо уваги. Багато хто вважає, що такі слова як веб-сайт, соціальна мережа, swipe, bingewatch та багато схожих є сучасною молодіжною лексикою в Інтернеті. Проте це не так, адже усі ці слова вже давно використовуються повсюди, вони вже давно записані в усі словники та перестали бути притаманними лише молодіжній Інтернет лексичі.

Молодіжна лексика Інтернету змінюється швидко, як і все, що пов'язане з життям молоді. Нові молодіжні лексеми швидко стають популярними. Часто їх популярність зумовлює вихід у міжгрупову та загально-соціальну сфери комунікації.

У сучасній лінгвістиці не існує єдиного підходу до визначення мовної поведінки молоді у сфері Інтернет-комунікації, а тим більше не існує правил щодо перекладу такої лексики. Сьогодні процес теоретичного вивчення мовної поведінки молоді викликає інтерес у багатьох учених, наприклад: В. Іванова, О. Дзюбіна, С. Чемеркін, Д. Крістал, В. Хомяков, С. Соколовська, та інші.

Цей вид лексики - дуже специфічне явище, описати яке вже тепер не можливо без використання тих слів, які є похідними цієї лексики. Це зовсім окремий вид мови, а іноді й зовсім інша мова, яку важко описати сучасними лінгвістичними методиками.

Метою нашої статті є вивчення мовної поведінки молоді у сфері Інтернет-комунікації та відтворення цієї поведінки українською мовою.

Глобалізація і розвиток Інтернет-технологій ведуть людство до його чергового перетворення. Віртуальний простір Інтернет-комунікації формується і формує віртуальну особистість: його параметри і специфіка детермінується технічними особливостями мережі Інтернет та пошуком оптимізації протікання процесів спілкування саме в такому режимі; водночас такі особливості впливають на саму людину, витворюючи з неї «віртуальну особистість».

Інтернет спілкування само по собі є дивною, проте дуже цікавою комбінацією усного та писемного мовлення. Д. Крістал зазначає, що мережеве мовлення – це писемне мовлення, більше наближене до усного, ніж усне мовлення до свого письмового варіанту. Хоча й основною формою існування комунікації в Інтернеті є писемна, але канони писемного мовлення тут постійно порушуються, оскільки спілкування більше носить неформальний характер [3].

Напевно, єдиним випадком, коли відбувається повне збереження синтаксичних норм в Інтернеті, - це спілкування через електронну пошту, а також у разі асинхронного спілкування в